

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRAJNER LAJOS.

Szerkesztőségi iroda:

Nagybecskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám.

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre ——— 24 kor.
Félévre ———— 12 s. 2
Negyedévre ——— 6 s. 4
Egy hónapra ——— 2 s. 6
— Egyes szám ára 8 fill.

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetés
irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1908.

XXXVII. évfolyam 263 szám.

Hétfő, nov. 16

A nagybecskereki szabad liceum.

Nagybecskerek, nov. 16.

Nagybecskereken a kulturális élet évről-évre öröndetesen fejlődik és élénkül. A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület mindent elkövet ennek érdekében s buzgalmanak köszönhető, hogy ma már egész sereg általa szervezett intézmény terjeszti a vármegye székhelyén a magyar művelődést. Ingyenes olvasó helyisége, szabad iskolája, liceális és társadalomtudományi előadásai mind mind a magyar kulturát szolgálják és erősítik, úgy, hogy ma Nagybecskereket méltán nevezhetjük a Délvidéken a magyar kultúra egyik gócpontjának.

E kulturális tevékenységnek egyik jelentős szerve a kultúregyesület keretében működő szabad liceum, amely már évek óta terjeszti rendszeres előadásaival a kultúra áldásait évről-évre nagyobb érdeklődés mellett.

Szombaton este nagy értekezlet volt a liceális előadások ügyében, amelyen megállapították az idei előadások sorrendjét s ez előadások az idén is olyanok lesznek, amelyek teljesen alkalmasak arra egyrészt, hogy a közönség érdeklődését még fokozottabban megnyerjék, másrészt, hogy a magyar kulturának hasznos szolgálatait tegyék.

A kultúregyesület igazgatóságának meghívására szombaton estére sokan gyűltek össze a kaszinó kistermébe, hogy az idei liceális előadások ügyét megbeszéljék. Az ülésen megjelent Jankó Ágoston, a vármegye alispánja is, aki nemcsak meleg szívvvel érdeklődik minden kulturális tevékenység iránt, de maga is lelkesen vesz részt a munkában.

Az értekezleten dr. Vinczehid Ernő m. főjegyző, a kultúregyesület nagyérdemű igazgatója elnökölt s miután vázolta az értekezlet célját, fölkérte Knyaskó Lajos felső keresk. isk. igazgatót, a liceum vezetőjét, hogy tegyen előterjesztést a liceális előadások ügyében.

Knyaskó Lajos igazgató a szabad liceum ideitől hónapokon át tartó ciklusára a következő tervezetet ajánlotta elfogadásra:

Az idén összesen tizenhét liceális előadás és egy záróünnepség tartatnék.

És pedig: november hónapban két előadás (22-én és 29-én) decemberben négy előadás (6., 13., 20. és 27-én) januárban 5 előadás (3., 10., 17., 24. és 31-én) februárban 4 előadás (7., 14., 21. és 28-án), március hónapban két előadás és pedig 7-én és 14-én. Végül pedig záró előadásul lesz egy irodalmi ünnepély.

Az előadások köre, a hallgató közönség szükségletének tekintetbe vételével s az eddig is követett iránynak megfelelően az irodalom és művészet, a természettudományok, földrajz, történelem, gazdaságtan, egészségügy gyakorlati és általános művelődési szempontból szükségesebb kérdéseinek tárgyalására terjed ki, felhasználva a szemléltetés eszközeit: a vetített képeket és kísérleteket.

A fent említett csoportokból megtartandó előadások a következőképp osztatnak be:
Irodalmi előadás 3.

Művészeti 1. (vetített képekkel.)
Természettudományi 4. (kísérletekkel.)
Történeti; művelődéstörténeti 2. (vetített képekkel.)

Közgazdasági és politikai 3.

Földrajzi 2. (vetített képekkel.)

Egészségtani 2. (vetített képekkel.)

A IX-ik ciklust megnyitó előadás november hó 22-én lesz a színházban Erdős Béla tanárnak a fizikai és csillagászatban földrajz köréből veit előadásával, vetített képekkel, csekély belépődíj mellett, amely a liceum költségeinek fedezésére szolgál. Az előadást ugyancsak a színházban az előző napon, november 21-ikén a tanintézetek ifjuságának is bemutatják.

A vidék két erre alkalmas városában szintén rendez a kultúregyesület két liceális előadást.

A liceum nagybecskereki előadásai a következők lesznek:

November 22-én: A földrajz és csillagászat köréből (vetített képekkel). Előadó Erdős Béla tanár.

November 29-én: A rádium és tulajdonságai. Előadó Harezer József tanár.

December 6-án: Az alkohol (vetített képekkel). Előadó dr. Fialowski Béla törvényeségi orvos.

December 13-án: A modern társadalom erkölcsi. Előadja Magyar Pál pápai kamarás, plébános.

December 20. Faust ösmertetése. Előadó dr. Czirbusz Géza tanár.

December 27. A földrajz köréből (vetített képekkel). Előadó Waltrich József tanár.

Január 3. Madach, Ember tragédiája (vetített képekkel). Előadó dr. Borsodi Lajos.

Január 10. A társadalmi tudományok köréből. Előadó Jankó Ágoston alispán.

Január 17. A villamosság köréből (kísérletekkel). Előadó Szenes Adolf tanár.

Január 24. A nemzetgazdaságtan köréből. Előadó Wirker István tanár.

Január 31. Fizikai előadás (kísérletekkel). Előadó Dunai László tanár.

Február 7. A gazdasági vegytan köréből (kísérletekkel). Előadó Perl Mihály tanár.

Február 14. Történelem — politikai előadás. Előadó dr. Vinczehid Ernő m. főjegyző.

Február 21. A gyermekvédelem (vetített képekkel). Előadó dr. Fialowski Béla törvényeségi orvos.

Február 28. Történelmi emlékek. Előadó Mencezer Lipót nyug. m. főpénztáros.

Március 7. Művészettörténeti előadás (vetített képekkel). Előadó Streitman Antal tanár.

Március 14. Az oktatás és nevelés köréből. Előadó Banyai Jakab állami elemi iskolai igazgató.

A liceális előadások a felső kereskedelmi és polgári iskola nagytermében lesznek mindenkor délután 5 óras kezdettel.

Az idei liceális előadások sorozatát, mint minden évben, az idén is egy irodalmi ünnepélyvel fogják berekeszteni, amely április hó folyamán lesz s amelyen Knyaskó Lajos felső keresk. iskolai igazgató, Somfai János szerkesztő és dr. Borsodi Lajos fognak közreműködni.

Elhatározta továbbá az értekezlet, hogy az idén fokozottabb mértékben folytassa a tavaly megkezdett társadalomtudományi előadásokat, amelyeket a Lloyd-társulat helyiségében fognak tartani s fölkéri a Lloyd-társulat elnökét, hogy e célra engedje át a Lloyd-társulat nagytermét.

Az első társadalomtudományi előadás november 26-án lesz, amikor Farkas Wolfner Pál a jeles fiatal szociologus jön le Budapestről s tart itt előadást.

Kivüle tartanak még társadalomtudományi

előadásokat: Farkas Geiza, dr. Vég Lajos, dr. Stern Lázár, dr. Klein Mór és Wirker István.

A vidéken tartandó első liceális előadás november 29-én Torontálvásárhelyen lesz, ahol Török Ferenc tanárnak tavaly Nagybecskereken nagy hatással előadott Kuruczvilágát mutatják be vetített képekkel.

Elhatározta továbbá az értekezlet, hogy a vármegye nagyobb községeiben az idén is rendez irodalmi és művészeti estélyeket, amelyek tavaly mindenütt kiváló sikerrel jártak. Az egyesület ezekre az estélyekre országos nevű írókat is meg fog hívni.

Az értekezlet, amelyen mindvégig élénk eszmecsere folyt, ezzel, miután dr. Vinczehid Ernő elnök köszönetet mondott az érdeklődésért, az elnök éltetésével véget ért.

Meng József jubileuma.

— Ünnepelt jegyző. —

— Saját tudósítónktól. —

Nagybecskerek, nov. 16.

Impozáns és igazán szívből jövő ünnepelésben volt része tegnap Meng Józsefnek, Szárcsa község érdemekben gazdag jegyzőjének. Mint ugyanis ismeretes, a király Meng Józsefnek hosszú évi buzgó szolgálatainak elismerésül a koronás arany érdemkeresztet adományozta, a melyet tegnap adtak át a kitüntetett férfinak, akinek egyuttal negyven éves szolgálati jubileumát is megünnepelték. Ez alkalomból Szárcsa és Románszárcsa közönsége, valamint a kitüntetett jegyző kartársai fényes ünnepélyt rendeztek Meng József tiszteletére, amelyen kifejezést nyert az a szeretet és tisztelet, amely a derék jegyzőt nemcsak községében, de kartársai körében is körülveszi. A szép ünnepségről különben a következő tudósításunk számol be:

Az ünnepség már szombaton kezdődött, a mikor este 7 órakor Szárcsa község közönsége impozáns lampion-menetet rendezett Meng József tiszteletére. A menet, mely több száz főből állott, lampionokkal, faklyákkal és zeneszóval az ünnepelt lakása elé vonult, ahol Lux Mihály tanító szép beszédben üdvözölte Meng Józsefet, aki meghatva mondott köszönetet.

A voltaképpeni ünnepség vasárnap délelőtt folyt le. Már hajnali 5 órakor talpon volt a község egész lakossága, hogy előkészületeket tegyen az ünnephez. Ugyanekkor zenekar vonult végig a főbb utcákon, mely vidám indulók hangja mellett jarta be a községet.

Reggel fél 9 órakor volt a vendégek ünnepélyes fogadtatása a vasuti pályaudvaron. Ekkor érkezett meg Steinbach Antal módosi főszolgabíró is a környékből érkezett többi vendégekkel együtt, akiket meleg szíveséggel fogadott a község.

A vendégeket küldöttség hívta meg az ünnepi istentiszteletre, amely délelőtt 9 órakor volt a róm. kath. plébánia-templomban. A misét Vuchetich István párdányi plébános mondotta Eck György segédpfáter asszisztenciájával, míg a kóruson a dalárda szebbnél-szebb egyházi dalokat énekel.

Délelőtt 10 órakor Szárcsa község képviselő-testülete diszközgyűlést tartott, amelyen elsőnek dr. Herz Samu szárcsai köröves beszélt, megemlékezvén a nap jelentőségéről és azokról az érdemekről, amelyek Meng József nevéhez fűződnek. A diszközgyűlés elhatározta, hogy dr. Herz beszédét egész terjedelmében jegyzőkönyvben örökíti meg.

Márok József községi virilista indítványára a gyűlésből üdvözlő táviratokat küldöttek gróf

KÉZIMUNKARAKTÁR MINDENFÉLE MINŐSÉGBEN

984-54

BENÓ TESTVÉREKNÉL EZELŐTT KOKITS A. F.

RÖVID-, DIVAT- ÉS JÁTÉKÁRU KERESKEDÉS „A PILLANGÓHOZ” NAGYBECSKEREK.

Karátsonyi Jenő vbt. tanácsosnak, Botka Béla főispánnak és Jankó Ágoston alispánnak.
A diszközgyűlés után a nagyszámu jelen volt közönség kivonult a községház udvarára, ahol Steinbach Antal módosi járási főszolgabíró nagyhatású beszéd kíséretében átadta Mengnek a király által adományozott koronás arany érdemkeresztet, amelyért a kitüntetett meghatva mondott köszönetet.

Ezután Lux Miklós üdvözölte az ünnepeket, majd Riesz Péter községi bíró szép beszéd kíséretében átadta Mengnek Szárca község ajándékát, egy gyönyörű aranyórát, melynek fedelén a következő felírás van: „Szárca köszönet, 1867—1908.”

Nesztorovics József ugyancsak a község közönsége nevében szép beszéd kíséretében egy értékes gyűrűt adott át az ünnepeket, majd Nesztorovics Lyubomir a szárcsai román hitközség, Eck György segédlelkész pedig a román hitközség nevében mondott üdvözlő beszédet.

Ezután a vendégek átmentek az ünnepeket lakására, ahol gazdag villásreggeli volt. Itt Sira Károly istvánföldi jegyző a módosi járás jegyzői karának nevében szép bor-service-t nyújtott át Mengnek, aki meleg szavakkal mondott köszönetet a kedves megemlékezésért.

Czappán István ernestházi jegyző községéből küldöttséget vezetett Menghez, akit, mint a küldöttség vezetője, az ünnepeket szülőföldjén nevében üdvözölt.

A vendégek körülbelül egy óráig voltak Meng lakásán, élénk ovációkban részesítvén úgy öt, mint nejét, a szeretetreméltó háziasszonyt.

Déli 1 órakor a Grosz-féle vendéglőben társasébd volt, amelyen rendkívül sokan vettek részt.

A harmadik fogásnál megkezdődtek a felköszöntések. Elsőnek Steinbach Antal főbíró emelkedett szószórára s ő felségét, a királyt éllette.

A felköszöntő után az asztalnál ülők mind felállottak, a cigányzenekar pedig eljátszotta a Himnuszot.

Ezután sorba következtek a többi felköszöntések. Dr. Herz Samu körorvos az ünnepeket, Vuchetics István plébános, Eusch Mátyas takarékpénztári igazgató, Petrovics József románszárcai virilis szintén az ünnepeket üritették poharukat.

Az ünnepeknél megható epizódja volt a szárcsai ifjuság lelkes ovációja, akik Weiszmann Györggyel az élükön üdvözölték Menget.

Kindl János torontálszécsányi jegyző felolvasta az üdvözlő sürgönyöket, majd dr. Herz Samu Steinbach főszolgabíró, Eusch Mátyas Vuchetic, dr. Herz a jelen volt hölgyeket, Paresetics István rudnai jegyző románul a román közönséget, Czappán István Meng Józsefnét, Lux Miklós a jegyzőket, dr. Herz Kovács Gusztáv módosi tb. főszolgabíró, Eusch Mátyas az ernestháziakat, Lefor Márton pedig az összes jelenlevőket éllette.

A diszebed a késő délutáni órákig húzódott el, annak vegeztével pedig megkezdtek a táncmulatságot, amely a legjobb hangulatban kiválóan kivirradtig tartott.

HIREK.

Tájékoztató.

A fürdő (telefon 118. sz.) minden nap reggeli 6 órától kezdve az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől 9/15 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5-től 7 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délelőtt gőzfürdő. A kádfürdő reggel 6-tól este 7-ig nyitva marad.

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület ingyenes olvasóhelyisége és könyvtára nyitva van mindennap d. u. 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon d. u. 2 órától este 10-ig.

A szabad iskola (munkásgimnázium) november hav előadásai a következők:

November 18-án 8-tól 9-ig Fizika; 9-től 10-ig Gazdasági földrajz.

November 20-án 8-tól 9-ig Történelem; 9-től 10-ig Gazdasági földrajz.

November 25-én 8-tól 9-ig Történelem; 9-től 10-ig Magyar irodalom.

November 27-én 8-tól 9-ig Fizika; 9-től 10-ig Nemzetgazdaságtan.

Nov. 19., 20., 21., 22. Országos vásár Nagybecskereken.
Nov. 25. Tenyész baromfi vásár.
December 7. Közig. bizottság ülése.
December 10. Rendkívüli megyei közgyűlés.

— **Személyi hír.** Botka Béla főispán két napi tartózkodásra Budapestre utazott.

Jankó Ágoston alispán hivatalos ügyekben ma délelőtt Budapestre utazott.

— **Hertelendy Imre kitüntetése.** Hertelendy Imrét a párdányi járás nemrégiben nyugalomba vonult nagyerdemű főszolgabíróját királyi kitüntetés érte. A király ugyanis méltányolván azt a hosszu kiváló és érdemekben gazdag munkásságot, amelyet Hertelendy Imre a községben kifejtett, ennek elismeréséül a Ferenc József-rend lovag keresztjét adományozta neki. A királyi

kitüntetés, amelyről a megérdemelt nyugalomban élő főbíró nagyszámu ismerősei és tisztelői örömmel vesznek tudomást, a hivatalos közlöny szombati száma közli a következőkben:

Személyem körüli magyar miniszterem előterjesztésére Hertelendy Imrét, a párdányi járás nyugalmazott főszolgabírójának buzgó szolgálata elismeréséül Ferenc József-rendem lovag keresztjét adományozom.

Kelt Budapesten 1908. október hó 30-án.

Ferenc József, s. k.

Zichy Aladár gróf, s. k.

A kitüntetett főszolgabíró a méltán megérdemelt legfelsőbb elismerés alkalmából minden körből tömegesen üdvözlök. Így táviratilag üdvözölte Hertelendy Imrét Botka Béla főispán, Jankó Ágoston alispán, továbbá külön irással a vármegye központi tisztikara valamennyi tagjának aláírásával és még számosan. Az adományozott lovagkeresztet legközelebb fogják át nyújtani ünnepiesen Hertelendy Imrétnek.

— **A közigazgatás köréből.** A vármegye főispánja dr. Reichrath Miklós zombolyai ügyvédet tb. megyei főügyészé kinevezte s az új tb. főügyész ma tette le a hivatali esküt Jankó Ágoston alispán előtt.

Ugyancsak a főispán Novák Károly nagyszentmiklósi tb. szolgabíró a központba berendelte, aki ma kezdte meg itt hivatalos működését.

— **Tiszti szemle.** A tartalékos tisztek számára szombaton délelőtt 10 órakor a közös laktanyában utószemlélt tartottak, amelyen mindössze csak egy tartalékos tiszttel jelentkezett. Ma délelőtt Meska Ferenc alezredes a tartalékos tiszthelyettesek felett tartott utószemlélt, amelyen 5 tiszthelyettes vett részt.

— **Gazdasági ismétlő-iskola Nagybecskereken.** Annak idején közöltük, hogy Nagybecskerek városa egy gazdasági ismétlő-iskolát szándékozik felállítani s hogy erre a célra a kincstári erdő területéből 20 holdnyi földet kért a földmívelési minisztertől. A lugosi erdőigazgatóság most átiratban közli a várossal, hogy a földmívelési miniszter hajlandó a város kérvénye folytán az üdülőhely céljaira bérbeadott 5 és fél holdon kívül a kincstári erdőből még 20 holdnyi területet az elrendelt írtási munkák befejezése után a tervezett gazdasági ismétlőiskola céljaira a megállapítandó szerződési feltételek mellett a városnak bérbeadni.

— **A jótékony nőegylet köréből.** A nagybecskereki jótékony nőegylet választmánya szombaton ülést tartott. Jelen voltak: Steinitzer Gézné elnök, dr. Mihálovics Odónné alelnök, Kokits Jánosné, dr. Mangold Samuné, Hesse Edéné, Diensztl Emilia, Filkovic Pálné, Popovic Szilárdné, Beller Istvánné és dr. Vincze-hy Ernőné választmányi tagok. A szegények között 352 koronát osztottak ki s a gyermekbarát egyesületnek 30 koronát szavaztak meg. Az idén 30 gyermeket fognak a legszükségesebb téli ruhával ellátni s az óvodában, mint eddig, karácsonyfa-ünnepet rendeznek.

— **Helyettesítés.** A nagyszentmiklósi járási főszolgabíró a Sz.-nagyszentmiklós községben lemondás folytán megüresedett segédjegyzői állásra ideiglenesen Beierlein Antalt helyettesítette.

— **Orvosok gyűlése.** A torontálmegyei orvos-egyesület, mint az országos orvosszövetség fióka ma délelőtt dr. Plechl Szilárd megyei főorvos elnöklésével ülést tartott, amelyről lapunk holnapi számában közlünk részletes tudósítást.

— **Árvaházi ülés.** A nagybecskereki római katolikus árvaház-egylet választmánya tegnap délután Franz J. L. elnöklelte mellett ülést tartott. Jelen voltak: Baaden Károly, Grandjean Ede, Haidegger Odón, Magyar Pál, Mayer Rezső, Weiterschan Fülöp Jakab, Weisz Izidor választmányi tagok és Szegfü Sándor titkár. Az ülésen az elnök bejelentette a választmánynak, hogy e hó 3-án a szentkeresztiről nevezett nővéreknek az árvaház vezetését a titkár és ügyész jelenlétében leltár mellett átadta. A választmány Kiss Sarolta óvónőnek, Messinger Karolin igazgatónőnek és Tóth Paula tanárnőnek jótékonyaságukért jegyzőkönyvi köszönetet szavazott. A nővérek tartományi főnöknőjével kötött szerződést a választmány jóváhagyta és aláírását elrendelte. Dr. Csernoch János megyéspüspök köszönő iratát, melyet Magyar Pál kamarás-plébános utján küldött, hogy a nővérekre bizatot az árvaház vezetése, öröndetes tudomásul vette a választmány. Tudomásul vette azt is, hogy Magyar Pál plébános a megyéspüspök a kápolna beszentelésével megbizta. A beszentelés a kápolna teljes felszerelése után történik. A költségvetés megállapítása után Schubert Mihály helybeli árva felvételét határozta el a választmány.

— **Kardos Samu kilépése a függetlenségi pártból.** Dr. Kardos Samu, a bégaszentgyörgyi kerület országgyűlési képviselője bejelentette a függetlenségi párt elnökének, hogy a pártból kilép, mert nem ért egyet a függetlenségi párt mai politikai irányzatával.

— **Halálozás.** Jankovics Athanasz, szül. Bibity Anna, Jankovics Athanasz nagybecskereki kir. törvényszéki tolmács neje szombaton délelőtt 55 éves korában meghalt. Teme-tése tegnap délután volt nagy részvét mellett a Losonczy-utcai gyászházban.

— **A tisztviselők lakáspénze.** Vettük a következő sorokat: A miniszterium által kiadott s a tisztviselők lakáspénzére vonatkozó általános körrendeletből folyólag, egy a fővárosi, mint a vidéki lapokban egyre-másra jellennek meg cikkek, melyek több-kevesebb megjegyzéssel, de néha a legrözsásabb kommentárokkal fűszerezik a rendelet szigoruan tárgyilagos adatait. Az említett miniszteri rendelet pedig nem mond többet, mint maga a törvény, de ha mond is, abból sem lehet a legoptimistikusabb gondolkodónak sem nagy reményeket szóni. Azt mondja ugyanis, hogy a lakpénzek 1908. év utolsó negyedétől lesznek kiutalva majd ha a városok osztályba tarolása megtörténik, de hozzá teszi, hogy ez az osztályba tarolás oly rengeteg munka, hogy 1908. évben ne is remélik a tisztviselők a többlet kiutalását. Azután közöl egy precizitással összeállított táblázatot, amely szerint fog majd az osztályozás történni. Persze, hogy ebben nincs semmi olyan hír, ami az egyes helyi érdekeket kielégíthetné, mert a főkérdés nyitva marad t. i. hogy hát mennyi lesz a százalék és mikor lesz az utalva már? Ezt az ürt betölteni, kell aztán egy kis képzelmű szösz. Így járja aztán az a kedves hír, hogy Nagybecskerek biztosan a 80%-ba Páncsova 70, Zombolya a 60%-ba jutnak, sőt lehetséges, hogy már kriszkindire a mi városaink megkapják a magasabb lakbért stb. A tények azonban sajnos, ellentmondanak. Amint a pénzügyigazgatóság köréből hallatszik, (mert ez a hatóság a legilletékesebb a hír érdemi részének elbírálásában) Nagybecskerek város jelenleg is a 70 és 80%-ek között mozog, sőt ha a szigoruan hivatalos adatokat vesszük — amire a miniszter is nagy súlyt helyez — Nagybecskerek 72 2/3%-ával nem nagyon remélheti a 80%-ba való jutását, mert erre legalább is 76%-nak kéne lenni a hivatalos fölvételben. De maga a vasutasok lakpénze, is mely alapul szolgál a rendezéshez, Nagybecskereken 70%. Hogy a lakpénzből jövő év februárjára is alig lesz valami, azt a miniszteri rendelet hangjából is lehet érezni. Igaz, hogy a felterjesztés nagyon szép és igaz dolgokkal támogatja a 80%-ék megadását, de ennek eredményéről senki sem tud biztosat. Így tehát kár a háziurak igényét már most fölstimelni. Különb-ben ellenőrizhetően hírek azt is tudnák, hogy a rendezési csoport szakreferense és vezetője éppen most kezdte meg 8 heti szabadságát.

— **A Bégáról.** A hideg időjárás szokatlanul korán és zordan köszöntött be az idén. Az Oroszországban uralkodó hideg hozzánk lehozódott úgy, hogy ma éjjel szabadban már 12 fok C.-t észleltek és reggelre ugy a Bégán, mint a Tiszán vékony jég zajlott. Mint értesülünk, ennek folytán az Alsó-Béga hajózási m. kir. ki-rendeltség a bégai duzzasztóművek lefektetésére sürgösen megtette az előkészületeket. Már ma a duzzasztóműveket fokozatosan megnyitják annyira, hogy a víz a nagybecskereki vízmércén 0 30-ig le fog apadni, mely vízállás mellett a rögtön induló terhelt hajók még elérhetik a Tiszát. Amennyiben a hideg nem engedne, holnap a duzzasztóművek teljesen megnyitvatnak, úgy hogy a becskerek mércén a víz 0 80-ig fog apadni és délelőtt az écskai, délután pedig bégatorkolati duzzasztómű fog lefektettetni. Ha az idő ismét enyhére fordulna, a duzzasztóműveket ismét felállítják és december hó 15-éig maradnak működésben, ha csak jégzajlás miatt nem kell őket újból lefektetni.

— **Tanítógyűlés.** A Délmagyarországi tanítóegylet törökkanizsai fiók-egylete, mint lapunknak írják, folyó hó 12-én tartotta az évi rendes közgyűlését Óbessenyő községben. Az isteni tisztelet után az ottani óvónő igen sikerült foglalkozást mutatott be a tisztán bolgár ajku növendékekkel. Ezután az elnök megnyitotta az ülést, előterjesztette elnöki jelentését s a főegylettől érkezett leiratokat, mi után a pénztárnok megtette évi jelentését, a kebelbeli ügyek tárgyalattak le. Első előadó Varganics L. óbessenyői román. kath. lelkész volt, ki tartalmas előadásban a modern sajtó vad hajtásait ostorozva, a népnevelők figyelmét a tisztességes sajtó támogatására hivat fel a népnevelés hatásának előmozdítása végett. Az előadónak a gyűlés közönetet szavazott. Második előadó Veszelcsin L. óbessenyői román. kath. tanító volt, ki az általános választójog és az iskola címén, az általános

választójogi törvényben végzett 6 elemi iskola kidomborítása végett terjesztett elő határozati javaslatot, mely szerint ez irányban a tanítószervezet országos mozgalmát indítsa. Rasics József hozzászólása után előadó határozati javaslatát mellőzték, azonban az előadást követően szavaztak neki. Gräbeldinger P. elnök a jogvédő-bizottság szükségességét bizonyítva, arra a tanítószervezetet figyelmezteti, hogy a tanítószervezet indítványára a nagybecskereki tanítók megindított lakbérrendezési mozgalomhoz csatlakozását határozván el, az egyesület a főegyleti választmányhoz felterjeszteni határozza el az indítványt azzal, hogy mivel annak szükségessége a tanítószervezet érdekében eminens érdek, ha kell, ez ügyben rendkívüli közgyűlés is hívassék össze. A gyűlésen részt vett a község egész intelligenciája s az előjáróság a képviselőtestülettel. Kitéve a módokon aligha fogadták meg a tanítószervezetet, mint az öbessenyőiek. A gyűlés banket követte, hol több volt a helybeli résztvevő (40), mint az idegen tanítószervezet. kik az öbessenyőiek iránt igazi hálával távoztak el.

Román népgyűlés a pluralitás ellen. A múlt héten a román választók Nagyszentmiklóson népgyűlést tartottak, amelyen a környék is részt vett. Vagy 300 szavazó polgár gyűlt egybe, akiknek dr. Goldis László és dr. Petrovics István országgyűlési képviselők beszéltek. Végül kimondta a népgyűlés, hogy a pluralitás törvényjavaslatot visszautasítja és követeli az általános, egyenlő titkos választói jogot.

Nyilvános köszönet. A nagybecskereki román. kath. árvaházba érkeztek a következő adományok: dr. Anna Ernőné 1 drbüst, 1 vasalókályha. 1 pléhfazék, ifj. Weiserschan Jánostól egy pár pulyka és egy pár kacsa, Franz József Laszlónétól egy nagy ételhordó, Daun Gyula cégtől egy pléhálcza, Toth Józseftől egy 10 öles ruhaszárító kötél és két gombolyag zsinór. A nemesszervi adományozóknak a helyütt is hálás köszönetet mond az árvaház egylet elnöksége. Dr. Klein Mór 4 koronát adományozott, Hoffmann Edéné urnő pedig 7 korona 30 fillért gyűjtött az „Iskola gyermekbarát” egylet javára. Ez összegek átvételét hálás köszönettel nyugtázza az egylet vezetője.

A filharmonikusok hangversenye. A nagybecskereki filharmoniai egyesület Ripka Imre karnagy vezetésével holnap este a Rózsa szállodában hangversenyt rendez, melynek műsora a következő: 1. Bersaglieri induló. 2. Kéler Béla „Magyar vigjáték” nyitány. 3. Grieg Edvard: „Peer Gynt” ábránd. 4. a) Czibulka Alfonz „Szerenád”. b) Schubert F. „Balletzene Rosamunda”-ból. 5. Kapeller: „Keringő”. 6. Herold: „Zampa” nyitány. 7. Verdi: „Rigoletto” ábránd. 8. Eulenberg: „Arabs szerenád”. 9. Rendia: „Gavotte”. 10. Beyer: „Trojka” galopp. A hangverseny este fél 9 órakor lesz. Bőlepő-díj személyenként 60 fillér. Ételekről és italokról gondoskodva van.

TÁVIRATOK

Országgyűlés.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, nov. 16. (A „Torontál” eredeti távirata.) Ma ismét tárgyalta egy törvényjavaslatot a Ház. Ez a fővárosi törvény, amelynek a vitáját szombaton kezdték meg s ma már általánosságban és részleteiben is elintézték. Az ülés végén kérvényeket tárgyaltak.

A mai ülésen Návay Lajos elnökölt, aki 10 órakor megnyitja az ülést, amelyen a kormány részéről Wekerle Sándor, Apponyi Albert gróf, Günther Antal és Jekelfalussy Lajos vett részt. Az elnöki előterjesztések során Návay alelnök indítványozza, hogy a képviselőház fejezze ki részvétét a hammi bányászercsétlenség fölött a német birodalmi gyűlésnek. Az indítványt a képviselőház egyhangulag elfogadja.

Jelenti továbbá az elnök, hogy Olav Lajos a közjegyzővé kinevezett függetlenségi képviselő lemondott mandátumáról. A Ház megbizta az elnököt, hogy a megüresedett kerületben az új választásra az intézkedéseket tegye meg.

Ezután áttér a Ház a főváros fejlesztéséről szóló törvényjavaslat tárgyalására. Elsőnek ma Németh Imre szólal fel, aki főleg a pályaudvarok kibővítése érdekében beszél. A javaslatot elfogadják. Szabeni Antal Batthyányi-téri hid építését s az alagút válmellőrlését sürgeti. A javaslatot szintén elfogadja.

Ezzel az általános vita véget ért s a Ház a javaslatot általánosságban elfogadja. Szünet után Polónyi Géza mult-kori beszédének felremagyarázása címén szólal fel.

Utána Wekerle Sándor miniszterelnök reflektál az elhangzott felszólalásokra és hangoztatja, hogy a kormány megnyitja a fővárosért. Az új hid építése dolgában a kormány a szakszervezetek meghallgatása után fog dönteni s az alagút-vám eltörlését kilátásba helyezi.

A részletek tárgyalása során Simkó József, Polónyi Géza, Kovách Pál és Hódy Gyula szólalnak fel. Simkó és Polónyi módosításokat is nyújtottak be, a miket a Ház elfogad.

A további részleteknél Polónyi Géza, Ballagi Aladár és Németh Imre szólalnak fel, némely módosítást ajánlván elfogadásra, amikhez a Ház hozzájárul.

Ezzel azután a részletes vita is véget ért s a javaslatot részleteiben is elfogadták.

Az ülés végén Moskovics Iván előadó referálása mellett kérvényeket tárgyaltak le.

A jövő évi költségvetés.

Budapest, nov. 16. (A „Torontál” eredeti távirata.) A szövetkezett pártok ma este értekezletet tartanak, amelyen a jövő évi állami költségvetést tárgyalják.

Kossuth Ferenc születésnapja.

Budapest, nov. 16. (A „Torontál” eredeti távirata.) Kossuth Ferenc kereskedelmi minisztert 67-dik születésnapja alkalmából nagyszámu képviselő kereste fel a lakásán, ahol Thaly Kálmán üdvözölte s biztosította Kossuthot bizalmukról. Kossuth az üdvözlésekre meghatóttan válaszolt s azt hangoztatta, hogy legfőbb vágya a vármegyelet és az önálló bank megalkotása, ami ma már még 67-es alapon sincsen kizárva.

Az ellenzéki pártok.

Budapest, nov. 16. (A „Torontál” eredeti távirata.) A balpárt ma este értekezletet tart, amelyre meghívta a többi ellenzéki pártokat is. Az értekezlet célja volna egy ellenzéki blokk létrehozása, de aligha fog megvalósulni, mert a balpárt egy része attól tart, hogy ez a balpárt programjának ártalmára volna, viszony másrészt egyesek nem akarnak szövetkezni a demokrata párttal. Azt is beszéltek, hogy a balpárt élére Polónyi Gézát akarja megnevezni.

Politikai tömegsztrájk.

Budapest, nov. 16. (A „Torontál” eredeti távirata.) A szociáldemokrata párt december 6-án rendkívüli pártgyűlést tart, amelyen állást foglal a pluralitás választói törvényjavaslattal szemben. A párt vezetőinek köréből eredő hírek szerint a pártgyűlésen ki fogják mondani a politikai tömegsztrájkot. Erre vall a párt hivatalos organumának legutóbbi cikke is, amelyben a többek között a következőket írja:

Ma már ugy kiéleződött a helyzet, hogy a politikai tömegsztrájk fegyvere a közvetlen szükségességek és lehetőségek sorában van. Az Andrássy-féle üzenetre csak ebben az irányban lehet a választ keresni. A politikai tömegsztrájkot meg kell csinálni és mivel meg kell, hát azért meg is lehet csinálni.

Határidő-üzet.

Budapest, nov. 16. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték: Buza (április 1909.) . . . 25.66 — — Rozs (novemberre) . . . 21.96 — — Rozs (áprilisra 1909) . . . 21.58 — — Zab (áprilisra 1909) . . . 17.16 — — Tengeri (áprilisra) . . . 15.14 — —

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

Vonatok érkezése és indulása Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről. Érvényes 1908. október hó 1-től.

Érkezik:

a) **A nagybecskereki pályaudvarra:**
 Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 28 p.
 Pancsováról: délután 5 óra 40 p.
 Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 18 p.; délután 5 óra 50 perc.
 Szegedről: (mótorkocsi) d. e. 9 óra 47 perc.
 Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 50 perc.

b) **A nagybecskerek-bégapart pályaudvarra:**
 Zombolyáról, Verseczről, Alibunáról és Temesvárról: este 8 óra 05 perc.
 Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 30 perc.
 Pancsováról: reggel 8 óra 27 perc.
 Zombolyáról: (keskenyvágányu vonal) reggel 8 óra 23 p. este 7 óra 05 perc.
 Csősztelkről: (keskenyvágányu vonal) délután 4 ó. 20 p.

Indul:

a) **A nagybecskereki pályaudvarról:**
 Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
 Szeged—Budapestre: d. e. 9 óra 50 p.; este 6 óra 46 p.
 Szegedre: (mótorkocsi) délután 1 óra 15 perc.
 Nagyikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) **A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:**
 Zombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 35 p.
 Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibunára reggel 3 óra 33 perc.
 Zombolyára. (keskenyvágányu vonal) reggel 2 óra 31 p. délután 5 óra 25 perc.
 Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon d. e. 11 óra 38 perc.
 Csősztelkre: (keskenyvágányu vonal) délelőtt 11 óra 55 p.
 Módosról—Temesvárra: minden kedden, pénteken és vasárnapon 2 óra 10 p. délután.
 Temesvárról—Módosig: minden kedden, pénteken és vasárnapon indul Temesvárról 11 óra délelőtt.
 Módosról—Zombolyára: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 2 órakor.
 Zombolyáról—Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 5 óra 30 perc.

Vendéglő-megnyitás.

Az Árpád-u. 638/15. sz. házban levő vendéglő ujonnan átalakítva, mint

Vendéglő a Naphoz

018—x.18

megnyílt.

Mindenkor jó valódi borok és egyéb italok, valamint ételekről gondoskodva van.

MÉRLEGKÉPES

KÖNYVELŐ

elvállal olcsó díjazás mellett délutáni és esti órákra könyvelést és irodai munkákat.

Bővebb felvilágosítással e lap kiadóhivatala szolgál.

Az Arpád-utcai 637/15. sz. házban több kisebb és nagyobb

lakás azonnal kiadó.

Tudakozódní e lap kiadóhivatalában lehet.

766—x.43

7203/1908. sz. A nagyszentmiklósi járás főszolgabírájától.

Pályázati hirdetés.

A nagyszentmiklósi járáshoz tartozó Szerbnagyszentmiklós községben lemondás folytán megüresedett 1000 kor. fizetés és 200 kor. lakbérrel javadalmazott **segédjegyzői állásra** pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, kik a kérdéses állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt pályázati kérvényeiket **f. évi nov. 27-ik napjának d. u. 5 órájáig** hozzám adják be.

A választást f. évi nov. 28-án d. e. 11 órakor fogom Szerbnagyszentmiklós község tanácstermében megtartani.

Nagyszentmiklós, 1908. évi nov. 9.

1018-3.2

Hadfy,
fősz. gabiró,

9392/1908. távi szám.

1026-1.1

Árverési hirdetés és árverési feltételek.

A nagybecskereki kir. törvszék, mint tkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a Szerb Takarékpénztár R.-t. végrehajthatónak Radivojevits Milolyub végrehajtást szenvedő elleni 700 kor. tőkekövetelés és jár. iránti ügyében, ugy csatlakozottnak tekintendő Terzin Zs. Zsivkó javára 2 kor. 70 fill. és 38 kor. 62 fill. s jár. er., továbbá dr. Kardos Samu ügyvéd javára 500 kor. tőke s jár. erejéig bekebelezett követelés kielégítése végett az árverést elrendelte.

Ennek folytán a nagybecskereki kir. törvényszék területén levő nagybecskereki 641. sz. tjkvben A. I. 1. sorsz. a. 1117-1118/b. hrsz. a. felvett 298 □-öl területű beltelek 68 korona kikiáltási árban, a nagybecskereki 5943 sz. tjkvben A. I. 1. sorsz. 1117-1118/a. hrsz. 102 □-öl területű 697 öi. sz. ház 2400 kor. kikiáltási árban **1908. évi december 5-ik (ötödik) napjának d. e. 10 órájkor** ezen kir. törvsz. árverési termében (földszint 25. sz.) megtartandó nyilvános árverésen a következő feltételek alatt fog eladás alá kerülni:

1. Ha a megállapított kikiáltási áron felül ígéretet senki sem tenne, az árverésre kitézött birtok, még pedig a nagybecskereki 642. sz. tjkvben felvett üres beltelek 45 kor. 32 fill. és a nagybecskereki 5943. sz. tjkvben felvett ingatlan 1200 koronán alacsonyabb áron az árverésen el nem adható.

Ha a kikiáltási ár fokozatos leszállítása következtében a legalacsonyabb árt elérő ígéret nem tétetik a kiküldött az árverést felfüggeszti

2. Árverezni kívánók tartoznak az ingatlan kikiáltási árának 10%-át vagyis 6 kor. 80 fill. és 240 kor.-t készpénzben, vagy az 1881. nov. 1-én 3333. szám a. kelt m. kir. ig. min. rendelet 8. §-ában jelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezébe letenni, vagy az 1881: LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt átszolgáltatni és a vevő köteles nyomban a kikiáltási ár százaléka szerint megállapított bánatpénzt az általa ígért ár ugyanannyi százalékaig kiegyesíteni.

Ha ennek a kötelezettségének eleget nem tesz, ígérete figyelmen kívül marad és az árverésben, melyet haladéktalanul folytatni kell, részt nem vehet. Ha az árverés folytatásában senki sem tesz újabb ígéretet, előbb azonban más is árverelő közül a legtöbbet ígérő által megvettnek kell kijelenteni. Ha ez az ígéret a kikiáltási árt meghaladja, az előbbi bekezdés szabályait kell alkalmazni.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt ezen kir. törvényszék telexkönyvi irattárában és Nagybecskerek város tanácsánál megtekinthetők.

Nagybecskerek, 1908. évi szept. 26.

Rektorisz,
kir. törvényszéki bír.

9387/1908. sz. A törökbecsei járás főszolgabírájától.

Pályázati hirdetés.

Torontálvármegye törökbecsei járáshoz tartozó Kumán és Tarras községekből álló kumáni **körorvosi állásra** pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883: I t.-c. 9. §-a, illetőleg az 1876: XIV. t.-c. 143. §-a értelmében felszerelt s eddigi alkalmaztatásukat is feltüntető kérvényüket folyó évi **dec. 24-ig** hozzám terjesszék be. A később érkező kérvényeket nem fogom figyelembe venni.

A választást később meghatározandó napon fogom megtartani.

A körorvos javadalmazása az 1908: XXXVIII. t.-c. 10. §-a értelmében 1600 kor. évi fizetés, évi 100 kor. személyi pótlék, 300 kor. lakbér, továbbá Kumán község részéről évi 40 kor. utiátalány; látogatási díj nappal 1 kor., éjjel 2 korona s mindkét községben a bizonyítványok kiállításáért szabályrendeletileg megállapított díjak élvezete. Kumán községben az orvos ingyen köteles a vágatási biztosi teendőket teljesíteni.

Törökbecse, 1908. évi november 11.

Dr. Csávósy Ignác,
főszolgabíró.

1027-3.1

1655/1908. sz.

Nagy margita község előljárósága.

Hirdetés.

Közhírré tétetik, hogy Nagy margita község határában bitangságba vett 1 db 18 éves, 50 kor.-ra becsült, s.-pej

kanca ló

folyó évi **dec. 3-ik napján d. e. 9 órakor** a helybeli község házában tartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, esetleg becsáron alól is, el fog adatni.

Nagy margita, 1908. évi nov. 12.

1031-1.1

Az előljáróság.

Arlejtési hirdetés iskolaépítésre.

Sándorháza község (Torontálvármegye, alibunári járás) egy egytantermes és tanítói lakással egybekötött

községi iskolát épít,

mely építkezésre a költségek 10323 kor. 02 fillérre vannak elő rányozva.

Az építkezéshez szükséges téglát, homokot és fuvart a község természetben adja, amelynek egyenértéke a jelzett költségelőirányzatban nem foglalattik benn.

Ezen építkezés biztosítására f. évi **dec. 10-én d. e. 10 órára** Sándorfalva község házához tüzetik ki a szóbeli arlejtés.

A költségvetés, terv és közelebbi feltételek Sándorfalva község jegyzői irodájában a hivatalos órák alatt betekintheők.

Sándorfalva, 1908. évi november 12.

1025-1.1

Az előljáróság.

RÁMPÁSdr. Brájjer Lajos
= szőlőjéből.Kapható: =
Zápolya-utca I. sz.
(a házmesternél).

922-x.43

901/1908. sz. Kunszöllös község előljárósága.

Árverési hirdetés.

Kunszöllös község előljárósága ezennel közhírré teszi, hogy a község tulajdonát képező, 100. és 203. öi. sz., ugynevezett

malom háza k

folyó évi **dec. 12-én d. e. 9 órakor** Kunszöllös község tanácstermében nyilvános árverésen készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek eladtnak.

Az árverési feltételek a község jegyzői irodában a hivatalos órák alatt betekintheők.

Kunszöllös, 1908. évi november 12.

1029-3.1

Az előljáróság.

**A nagybecskereki filharmonia
egyesület**

Ripka Imre igazgató-karmester vezetése alatt
1908. évi november hó 17-én, kedden
rendezi a

IX-ik NÉPIES**HANGVERSENYÉT**

a „Rózsa“-szálloda kávéházi
helyiségében.

A hangverseny kezdete este 8 és fél
1028-2.1 órakor.

Belépti díj személyenkint 60 fillér.

A kávéházi helyiség ez alkalommal étteremmé lesz átalakítva.

Ügyvédi irodámba irodavezető
ügyvédjelölttel mellé kezdő

ügyvédjelöltet

keresek. Szerbül tudó előnyben
részesül. Az állás azonnal el-
foglalható.

Dr. Stanojevič Braniszlav

ügyvéd Pancsován.

1632-1.1

HÁZELADÁS.

Deák Ferenc-utca 7. sz. a. levő
házamat előnyös fizetési felté-
telek mellett eladom. A ház áll
8 szobából, kényelmes mellék-
helyiségekkel, villanyvilágítással
és nagyon szépen parkirozott

:: udvarral. ::

SOLYMOSSYNE BRÁJER MÁRIA.

(551-x.38)

**38 éves okl. jegyző
állandó alkalmazást keres.**

Beszél németül és szerbül
jól, és némileg románul.

Cím: **Wéber Antal** okl. jegyző Gaad
(Torontálmegye.)

1030-1.1